

MD 48

Metodološki dokument

ISSN 1840-1082

KRATKI NAPUTAK ZA KORISNIKE

STATISTIKA ROBNE RAZMJENE BiH S INOZEMSTVOM

Bosna i Hercegovina

BHAS

Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine

Sarajevo 2024.

Obvezni ste da prilikom dovoljenih radnji, u svom proizvodu ili aplikaciji navedete izvor podataka.

KAZALO

1. UVOD	4
1.1. Cilj naputka.....	4
1.2. Značaj statistike robne razmjene s inozemstvom.....	4
2. INSTITUCIONALNI OKVIR I PRAVNA REGULATIVA	4
2.1. Institucionalni okvir.....	4
2.2. Pravna regulativa.....	4
3. PRIKUPLJANJE PODATAKA I OBUHVAT	5
3.1. Izvor podataka.....	5
3.2. Jedinica promatranja.....	5
3.3. Statističko područje.....	5
3.4. Referentno razdoblje.....	6
3.5. Trgovinski sustav.....	6
3.6. Obuhvat transakcija.....	6
3.7. Klasifikacije.....	7
4. PROIZVODNJA PODATAKA	7
4.1. Raspoloživi statistički podaci.....	7
4.1.1. Zemlja partner.....	8
4.1.2. Proizvod.....	8
4.1.3. Vrijednost izvoza/uvoza.....	8
4.1.4. Jedinica mjere.....	9
4.1.5. Statistička procedura.....	10
4.1.6. Vrsta valute.....	10
4.1.7. Vrsta transakcije.....	10
4.1.8. Povlastica.....	11
4.1.9. Podaci o prijevozu.....	11
4.2. Revizija podataka.....	11
5. KVALITETA PODATAKA	12
5.1. Točnost podataka.....	12
5.2. Usporedivost podataka.....	12
6. DISEMINACIJA PODATAKA	12
6.1. Korisnici podataka.....	12
6.2. Publikacije.....	13
6.3. Povjerljivost podataka.....	14
KRATICE	15

1. UVOD

1.1. Cilj naputka

Cilj ovoga naputka je omogućiti uporabu statističkih podataka o robnoj razmjeni BiH s inozemstvom koje objavljuje Agencija za statistiku BiH (BHAS). Naputak daje opis temeljne metodologije koja se koristi za kompiliranje statističkih podataka, pojašnjava ulogu Agencije za statistiku BiH u diseminaciji statističkih podataka i navodi izvore podataka koji su na raspolaganju korisnicima.

1.2. Značaj statistike robne razmjene s inozemstvom

Potreba za statističkim podacima o robnoj razmjeni je evidentna. Međunarodna trgovina predstavlja značajan dio svjetske ekonomije i kao takva traži pouzdana mjerenja, a relevantni statistički podaci trebaju biti usporedivi i diseminirani širokoj javnosti.

Statistika robne razmjene s inozemstvom predstavlja značajan primarni izvor podataka za veliki dio mjerodavnih tijela koja donose odluke za javni i privatni sektor.

2. INSTITUCIONALNI OKVIR I PRAVNA REGULATIVA

2.1. Institucionalni okvir

Agencija za statistiku BiH je institucija nadležna za proizvodnju podataka o statistici robne razmjene BiH s inozemstvom.

Uprava za neizravno oporezivanje (UNO) je institucija mjerodavna za prikupljanje i kontrolu jedinstvenih carinskih isprava. Uprava za neizravno oporezivanje dostavlja Agenciji za statistiku BiH podatke o robnoj razmjeni BiH s inozemstvom, tj. podatke iz jedinstvenih carinskih isprava. UNO je institucija na državnoj razini.

2.2. Pravna regulativa

Statističke aktivnosti Agencije za statistiku BiH su određene Zakonom o statistici BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 26/04 i 42/04).

Agencija za statistiku BiH i Uprava za neizravno oporezivanje su potpisale Protokol o suradnji 2005. godine i revidirale ga 2014. i 2017. godine.

Carinsko praćenje izvoza i uvoza robe radi se u potpunosti sukladno Zakonu o carinskoj politici BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 57/04, 51/06, 93/08, 54/10, 76/11 i 58/15), Zakonu o carinskoj tarifi BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 1/98, 5/98, 7/98, 31/02, 19/03, 32/04, 48/05, 76/06, 35/09, 14/10 i 58/12) i Zakonu o zaštiti osobnih podataka („Službeni glasnik BiH“ br. 49/06, 76/11 i 89/2011).

Statistika robne razmjene BiH s inozemstvom se temelji na sljedećim europskim uredbama:

- Uredbi (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća o europskim poslovnim statistikama;

- Provedbenoj uredbi Povjerenstva (EU) 2020/1197 o utvrđivanju tehničkih specifikacija i modaliteta sukladno Uredbom (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća o europskim poslovnim statistikama;
- Provedbenoj uredbi Povjerenstva (EU) 2021/1225 o utvrđivanju modaliteta razmjene podataka sukladno Uredbom (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća te o izmjeni Provedbene uredbe Povjerenstva (EU) 2020/1197 u pogledu države članice izvoza izvan Unije i obveza izvještajnih jedinica;
- Delegiranoj uredbi Povjerenstva (EU) 2021/1704 o dopuni Uredbe (EU) 2019/2152 Europskog parlamenta i Vijeća dodatnim utvrđivanjem pojedinosti statističkih informacija koje trebaju dostavljati porezna i carinska tijela i o izmjeni pravitka V. i VI. toj Uredbi;
- Provedbenoj uredbi Povjerenstva (EU) 2020/1470 o nomenklaturi zemalja i područja za europske statistike o međunarodnoj trgovini robom te o geografskoj raščlambi za druge poslovne statistike.

3. PRIKUPLJANJE PODATAKA I OBUHVAT

3.1. Izvor podataka

Agencija za statistiku BiH koristi jedinstvene carinske isprave kao jedini izvor podataka. Jedinstvena carinska isprava je dokument koji deklarant (poslovni subjekt ili druga ovlaštena osoba, npr. špediter) podnosi carinarnici prilikom carinjenja robe. UNO dostavlja Agenciji za statistiku BiH sljedeće tablice iz sustava ASYCUDA World (software koji koristi UNO za prikupljanje i obradu jedinstvenih carinskih isprava), na redovitoj mjesečnoj osnovi u obliku Access baze podataka:

- SAD_GEN
- SAD_ITEM

UNO dostavlja navedene podatke Agenciji za statistiku BiH do 07. u mjesecu za prethodni mjesec.

3.2. Jedinica promatranja

Jedinica promatranja statističkoga istraživanja robne razmjene BiH s inozemstvom su pravne i fizičke osobe koje izvoze i uvoze robu, odnosno podnose jedinstvenu carinsku ispravu Upravi za neizravno oporezivanje.

3.3. Statističko područje

Područje promatranja u statistici robne razmjene BiH s inozemstvom je carinsko područje BiH. Prema Zakonu o carinskoj politici BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 57/04, 51/06, 93/08, 54/10, 76/11 i 58/15), carinsko područje BiH obuhvaća teritorij BiH, uključujući i teritorijalne vode, unutarnje vodene tokove i zračni prostor BiH. Carinsko područje BiH je ograničeno carinskom crtom koja se podudara s državnom granicom. Carinsko područje BiH je jedinstveno.

3.4. Referentno razdoblje

Statistika robne razmjene BiH s inozemstvom se prikuplja na mjesečnoj razini. U teoriji, referentno razdoblje je kalendarski mjesec u kojemu se vrši izvoz ili uvoz robe. U praksi, informacija se odnosi na mjesec u kojemu UNO prihvati jedinstvenu carinsku ispravu.

Godišnji podaci se izračunavaju agregiranjem relevantnih mjeseci.

3.5. Trgovinski sustav

Općenito promatrano, postoje tri pristupa, usko povezana s carinskim procedurama, koja se koriste za mjerenje međunarodne robne razmjene. To su sustav opće trgovine, sustav specijalne trgovine (proširena definicija) i sustav specijalne trgovine.

Sustav opće trgovine predstavlja širi koncept i uključuje sve robe koje ulaze na ili napuštaju ekonomski teritorij zemlje, osim roba u tranzitu. Statistički teritorij uključuje carinska skladišta, sve tipove slobodnih zona, prostore za unutarnju obradu robe i područje slobodnog kretanja robe.

Sustav specijalne trgovine (proširena definicija) uključuje industrijske slobodne zone, prostore za unutarnju obradu robe i područje slobodnog kretanja robe. Robe iz inozemstva koje se primaju u carinska skladišta se ne evidentiraju osim ukoliko ne idu naknadno u slobodan promet u zemlji prijema (ili se stavljaju u carinsku proceduru unutarnje obrade ili obrade pod carinskom kontrolom). Na sličan način, robe koje izlaze iz carinskih skladišta i napuštaju zemlju ne evidentiraju se kao izvoz.

Sustav specijalne trgovine uključuje samo područje slobodnog kretanja robe, odnosno izvoz iz tog područja i uvoz u to područje.

Statistički podaci o robnoj razmjeni BiH s inozemstvom se proizvode sukladno sustavu specijalne trgovine (proširena definicija), prema preporuci Eurostat-a.

3.6. Obuhvat transakcija

Međunarodna preporuka je da se evidentiraju sve robe koje se dodaju ili oduzimaju od ukupnih materijalnih resursa zemlje, bilo ulaskom (uvoz) ili izlaskom (izvoz) s ekonomskog teritorija zemlje.

Roba u tranzitu je automatski isključena iz obrade obzirom da Uprava za neizravno oporezivanje ne dostavlja te podatke Agenciji za statistiku BiH. Određena kretanja su uključena/isključena samom primjenom sustava specijalne trgovine (proširena definicija).

Također, iz statistike robne razmjene BiH s inozemstvom se isključuju sljedeće robe/transakcije, prema preporuci Eurostat-a:

- monetarno zlato;
- zakonita sredstva plaćanja i vrijednosni papiri;

- robe za privremenu uporabu i nakon privremene uporabe, ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti: nije planirana ni urađena obrada, očekivana privremena uporaba ne traje dulje od 24 mjeseca i nije došlo do promjene vlasništva niti je promjena vlasništva planirana;
- robe koje se kreću između BiH i njenih teritorijalnih enklava u drugim zemljama, kao i između BiH i teritorijalnih enklava drugih zemalja ili međunarodnih organizacija (teritorijalne enklave uključuju konzulati i nacionalne oružane snage stacionirane izvan teritorija matične zemlje);
- preuzimanje software-a s interneta;
- robe koje treba popraviti i robe nakon popravaka, kao i dijelovi koji su zamijenjeni;
- sredstva transporta koja putuju u sklopu svoga posla prijevoza robe;
- osobna imovina.

3.7. Klasifikacije

Kompleksna narav temeljnih carinskih i statističkih potreba zahtijeva detaljnu klasifikaciju proizvoda. Harmonizirani sustav opisa i šifriranja proizvoda (HS) ili proširena verzija utemeljena na Harmoniziranom sustavu, kao što je Kombinirana nomenklatura (CN), koju koriste zemlje članice EU, osigurava takve detaljne podatke. Carinska tarifa BiH (CTBiH) predstavlja dalju razradu sustava HS i CN. Ažurira je Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, a implementira UNO. Ove klasifikacije su utemeljene na naravi proizvoda. Međutim, za analitičke potrebe takva podjela proizvoda nije najadekvatnija. Kategorije proizvoda koje bolje zadovoljavaju ekonomske analize daje Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija (SMTK/SITC). Postoje klasifikacije čiji je primarni cilj klasificirati proizvodne ekonomske djelatnosti, poput Klasifikacija ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici (NACE). Klasifikacija proizvoda po djelatnostima u Europskoj zajednici (CPA) predstavlja dalju razradu Klasifikacije ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici, prema proizvodima. Klasifikacija djelatnosti BiH (KDBiH) i Klasifikacija proizvoda po djelatnostima BiH (KPDBiH) je usuglašena s pomenutim europskim klasifikacijama. Klasifikacija prema glavnim industrijskim skupinama (GIG/MIG) svrstava industrije, odnosno proizvode prema njihovoj namjeni.

UNO koristi ISO 3166 alpha 2 oznake prilikom klasificiranja zemalja. Statističke institucije u BiH koriste Geonomenklaturu, kao i zemlje EU.

4. PROIZVODNJA PODATAKA

4.1. Raspoloživi statistički podaci

Agencija za statistiku BiH proizvodi sljedeće podatke:

- tok vanjskotrgovinske robne transakcije (uvoz ili izvoz),
- godina,
- mjesec,
- zemlja partner,
- dodatna zemlja partner,
- proizvod,
- statistička vrijednost,
- neto masa (količina u kilogramima),

- količina u dopunskoj jedinici mjere,
- statistička procedura,
- vrsta valute,
- vrsta transakcije,
- povlastica-zemlja,
- način prijevoza na granici,
- vrši li se transport robe u kontejnerima ili ne.

4.1.1. Zemlja partner

Statistika robne razmjene po zemljama u koje se izvozi ili iz kojih se uvozi roba, i kada je u pitanju ukupna vrijednost robne razmjene i kada je u pitanju količina i vrijednost trgovine po pojedinačnim robama, ima značajnu analitičku vrijednost. Ti se podaci koriste za brojne namjene, uključujući raščlambu ekonomskih kretanja, nacionalne račune, platnu bilancu, obrasce regionalne trgovine, raščlambu tržišta i poslovne odluke, trgovinsku politiku i pregovore, kao i provjeru točnosti i pouzdanosti podataka robne razmjene s inozemstvom.

Kada je u pitanju izvoz, trgovinski partner BiH je, u načelu, zemlja konačnoga odredišta robe (poznata u vrijeme izvoza).

Kada je u pitanju uvoz, trgovinski partner BiH je zemlja podrijetla robe, sukladno preporukama Eurostat-a. Za robe koje su u potpunosti proizvedene u datoj zemlji smatra se da imaju podrijetlo, tj. potječu iz te zemlje, a za robe proizvedene u dvije ili više zemalja smatra se da imaju podrijetlo, tj. potječu iz zadnje zemlje u kojoj je došlo do značajne obrade.

U nekim slučajevima (nepoznata zemlja podrijetla, vraćena roba, roba koja je obrađena u trećoj zemlji, umjetnine i starine), kao zemlja partner kada je u pitanju uvoz se smatra zemlja konsignacije/izvoza. Zemlja konsignacije/izvoza označava zemlju iz koje je roba prvobitno isporučena u zemlju uvoza, ukoliko nije došlo do komercijalne transakcije (primjerice prodaje ili obrade robe) ili zaustavljanja koje nije povezano s prijevozom u zemlji tranzita; ako dođe do takvog zaustavljanja ili komercijalne transakcije, zadnja zemlja tranzita u kojoj se takvo zaustavljanje ili transakcija desila predstavljat će zemlju konsignacije/izvoza.

Kada je u pitanju izvoz i uvoz električne energije, gore navedena pravila se ne primjenjuju (od 2022.). Zemlja partner u slučaju izvoza i uvoza električne energije može biti samo susjedna zemlja tj. Hrvatska, Srbija ili Crna Gora.

4.1.2. Proizvod

Proizvod je definiran Carinskom tarifom BiH, koja se revidira na godišnjoj razini. Ona sadrži oko 10000 proizvoda.

4.1.3. Vrijednost izvoza/uvoza

Kako bi se kompilirala statistika robne razmjene s inozemstvom potrebno je odrediti cijenu za svaku robnu transakciju koja će biti uključena u navedenu statistiku, bez obzira je li ili nije takva roba prodana, razmijenjena ili ustupljena bez plaćanja. Statistička vrijednost jeste zbroj transakcijske vrijednosti robe i vrijednosti izvršenih usluga za isporuku robe do granice zemlje izvoznika ili zemlje uvoznika (uglavnom prijevoz i osiguranje) koje nisu uključene u njihovu transakcijsku vrijednost.

Prema međunarodnim preporukama, statistička vrijednost robe koja se izvozi treba biti na paritetu FOB, dok statistička vrijednost robe koja se uvozi treba biti na paritetu CIF. FOB paritet uključuje transakcijsku vrijednost robe i vrijednost usluga izvršenih s ciljem isporuke robe do granice zemlje izvoza. CIF paritet uključuje transakcijsku vrijednost robe, vrijednost usluga izvršenih s ciljem isporuke robe do granice zemlje izvoza i vrijednost usluga izvršenih s ciljem isporuke robe od granice zemlje izvoza do granice zemlje uvoza. Prema tome, statistička vrijednost ne uključuje terećenja na izvoz ili uvoz, kao što su carine, PDV, akcize, takse, izvozna refundiranja ili druga terećenja sa sličnim efektom.

Statistička vrijednost za izvoz je definirana od strane Uprave za neizravno oporezivanje BiH na sljedeći način:

- ako je ugovoreno mjesto isporuke robe u inozemstvu, vrijednost iz fakture umanjuje se za troškove prijevoza, osiguranja i otpremanja robe od granice BiH do mjesta isporuke u inozemstvu,
- ako je ugovoreno mjesto isporuke robe u BiH, vrijednosti iz fakture povećava se za troškove prijevoza, osiguranja i otpremanja robe od mjesta isporuke u BiH do granice BiH.

Statistička vrijednost za uvoz je definirana od strane Uprave za neizravno oporezivanje BiH na sljedeći način:

- ako je ugovoreno mjesto isporuke robe u inozemstvu, vrijednost iz fakture povećava se za troškove prijevoza, osiguranja i dopremanja robe od mjesta isporuke do granice BiH,
- ako je ugovoreno mjesto isporuke robe u BiH, vrijednost iz fakture umanjuje se za troškove prijevoza, osiguranja i dopremanja robe od granice BiH do mjesta isporuke u BiH.

4.1.4. Količina robe

Jedinice mjere za količinu se odnose na fizičke karakteristike robe i kako one nemaju problema s vrednovanjem u većini slučajeva daju pouzdaniji indikator međunarodnih kretanja robe. Uporaba odgovarajućih jedinica mjera za količinu može rezultirati u boljoj usporedivosti podataka o robnoj razmjeni jer su razlike u jedinicama mjera za količinu između zemlje uvoznika i zemlje izvoznika manje nego razlike u vrijednosti. Jedinice mjere za količinu se često koriste za provjeru pouzdanosti podataka iskazanih vrijednosno. Osim toga, jedinice mjere za količinu su nužne za pripremu indeksnih brojeva i za statistiku prijevoza.

Standardne jedinice mjere za količinu Svjetske carinske organizacije su sljedeće:

- težina – kilogram (kg); karat (carat)
- duljina – metar (m)
- površina – kvadratni metar (m²)
- volumen – kubni metar (m³); litar (l)
- električna energija – 1,000 kilovat sati (1,000 Kwh)
- broj komada – komadi (u); parovi (2u); tuce (12u); tisuću komada (1,000u); paketi (u(set/packs))

U BiH se neto masa u kilogramima uvijek iskazuje u jedinstvenim carinskim ispravama. Neto masa je masa robe bez pakiranja. Dopunske jedinice su npr. litra, broj komada ili kvadratni metar.

4.1.5. Statistička procedura

U okviru statistike robne razmjene BiH s inozemstvom, primjenjuju se sljedeće statističke procedure (koje proizilaze iz carinskih procedura):

Normalan/redovit uvoz i izvoz

Normalan/redovit uvoz i izvoz robe podrazumijeva robe koje su uvezene/izvezene bez namjere ponovnoga izvoza/uvoza.

Unutarnja obrada

Procedura unutarnje obrade omogućuje da se roba privremeno uveze u zemlju s ciljem obrade, a potom da se roba dobivena iz procesa obrade ponovno izveze bez plaćanja carina ili davanja, tj. bez postupaka što se provode u sklopu trgovinske politike koja se normalno primjenjuje na uvezene robe.

Vanjska obrada

Procedura vanjske obrade omogućuje privremeni izvoz roba s ciljem obrade i uvoza kompenzirajućih proizvoda, tj. proizvoda dobivenih iz procesa obrade uz puno ili djelomično izuzimanje od plaćanja carina i davanja.

4.1.6. Vrsta valute

Fakturirana valuta predstavlja valutu korištenu u trgovinskoj fakturi. Podaci prema fakturiranoj valuti se mogu koristiti primjerice da se istraži uporaba eura, američkog dolara i konvertibilne marke u statistici robne razmjene BiH s inozemstvom.

4.1.7. Vrsta transakcije

Vrsta transakcije predstavlja vrstu trgovinskog posla koji se obavlja. Vrste transakcije su sljedeće:

- transakcije koje obuhvaćaju stvarni ili namjeravani prijenos vlasništva uz naplatu ili neku drugu naknadu,
- povrat robe i zamjena robe bez naplate,
- transakcije (koje nisu privremenog karaktera) koje obuhvaćaju prijenos vlasništva, ali bez naknada,
- transakcije u smislu obrade prema ugovoru ili popravke,
- transakcije nakon obrade prema ugovoru ili popravke,
- transakcije bez prijenosa vlasništva i druga privremena uporaba uz izuzetak obrade prema ugovoru ili popravke,

- transakcije u svezi sa zajedničkim obrambenim programima ili drugim međuvladinim proizvodnim programima,
- dopremanje građevinskog materijala i opreme u svezi s aktivnostima na izgradnji ili projektovanju koji predstavljaju dio općeg ugovora,
- ostale transakcije.

4.1.8. Povlastica

Povlastica predstavlja mjeru kojom se određenim zemljama koje imaju robnu razmjenu s BiH odobrava preferencijalni tarifni postupak sukladno sklopljenim ugovorima (npr. ugovorima o slobodnoj trgovini).

4.1.9. Podaci o prijevozu

Način prijevoza

„Način prijevoza na granici“ znači način prijevoza koji je određen aktivnim sredstvom prijevoza kojim:

- u slučaju izvoza, robe napuštaju statistički teritorij BiH,
- u slučaju uvoza, robe koje ulaze na statistički teritorij BiH.

Načini prijevoza su: pomorski prijevoz, željeznički prijevoz, cestovni prijevoz, zračni prijevoz, poštanske pošiljke, fiksne instalacije, prijevoz u unutarnjem riječnom prometu i vlastiti pogon.

Kontejneri

UNO prikuplja podatak o tome da li se roba prevozi u kontejnerima ili ne. Oznake koje se koriste su:

- 0 – roba koja se ne transportira u kontejnerima;
- 1 – roba koja se transportira u kontejnerima.

4.2. Revizija podataka

Agencije za statistiku BiH vrši reviziju podataka (prema potrebi) na mjesečnoj i godišnjoj razini. Mjesečna revizija se vrši svaki mjesec za razdoblje od početka godine. Svaki mjesec UNO dostavlja BHAS-u bazu podataka koja sadrži podatke za razdoblje od početka godine, sa svim revizijama i korekcijama. Godišnja revizija se vrši prilikom proizvodnje konačnih podataka za prethodnu godinu koji se objavljuju u srpnju tekuće godine u Tematskom biltenu.

5. KVALITETA PODATAKA

5.1. Točnost podataka

Kontrola i korekcija pogrešaka predstavlja radno intenzivan proces. Agencija za statistiku BiH procjenjuje kada je potrebno uraditi korekcije.

Kada govorimo o jedinstvenim carinskim ispravama, kontrole se u širem smislu mogu klasificirati kao:

- Osnovne kontrole: podrazumijevaju provjeru valjanosti podataka i odnose se na sve prikupljene varijable. Pogreška valjanosti podataka otkriva se kada unos podataka nije točan, što opet može dovesti do problema kada se radi obrada podataka, tako da se ne može uključiti u statističke analize, pa se mora izbrisati ili korigirati. Primjeri ovakvih pogrešaka su netočne šifre ili šifre koje nedostaju, vrijednosti kojih nema u deklaracijama, slovne oznake u numeričkim poljima, i obrnuto, itd.
- Kompleksne kontrole podrazumijevaju provjere točnosti podataka i procjene svih mogućih pogrešaka koje su u svezi s podacima. Činjenica je da neki podaci koji su prošli provjeru valjanosti ipak mogu biti netočni. Rezidualne greške se mogu otkriti ako tražimo nekonzistentne varijable. Jedinstvena carinska isprava je, npr. interno nekonzistentna kada se uspoređuju različite varijable, ili nije konzistentna s onim podacima koji su dostavljeni u prethodnim mjesecima.

5.2. Usporedivost podataka

Podaci o robnoj razmjeni BiH s inozemstvom se mogu porediti s podacima o robnoj razmjeni drugih zemalja s BiH. Ovdje dolazi do određenih odstupanja u podacima (izvoz jedne zemlje ne predstavlja uvoz druge zemlje i obratno). Do odstupanja dolazi iz sljedećih razloga:

- trgovinski sustav koji se koristi (generalni, specijalni-proširena definicija ili specijalni),
- quasi tranzit kada je u pitanju robna razmjena sa zemljama EU,
- definicija partner zemlje (zemlja podrijetla ili zemlja konsignacije/izvoza),
- CIF/FOB paritet,
- pogrešno klasificiranje robe,
- povjerljivost podataka,
- vremenska razlika u registriranju transakcije,
- revizija podataka,
- pretvorba valute.

6. DISEMINACIJA PODATAKA

6.1. Korisnici podataka

Najznačajniji korisnici podataka u BiH su:

- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH

- Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
- Centralna banka BiH
- Ministarstvo vanjskih poslova BiH

Najznačajniji međunarodni korisnici podataka su:

- Eurostat
- UN
- MMF
- ITC

Kao značajne korisnike podataka bi trebalo pomenuti i poduzeća, kojima podaci služe za istraživanje tržišta i kreiranje njihove poslovne politike.

6.2. Publikacije

Mjesečno priopćenje o statistici robne razmjene BiH s inozemstvom se objavljuje 20 dana nakon završetka referentnog mjeseca.

Mjesečno priopćenje daje sljedeće podatke/tablice:

- Izvoz i uvoz BiH po mjesecima,
- Izvoz i uvoz BiH po zemlji namjene i podrijetla,
- Izvoz i uvoz BiH po odjeljcima Carinske tarife BiH (Harmoniziranog sustava 2017),
- Izvoz i uvoz BiH po sektorima i odsjecima SMTK/SITC rev.4,
- Izvoz i uvoz BiH po glavnim trgovinskim partnerima, prema sektorima SMTK/SITC rev.4,
- Izvoz i uvoz BiH po područjima i oblastima KD BiH 2010/NACE rev.2,
- Izvoz i uvoz BiH po glavnim industrijskim grupacijama,
- Izvoz i uvoz BiH po statističkim procedurama.

Tromjesečno priopćenje o indeksima jediničnih vrijednosti izvoza i uvoza BiH se objavljuje 50 dana nakon završetka referentnog tromjesečja. Objavljaju se podaci po područjima i oblastima Klasifikacije djelatnosti BiH 2010/NACE rev.2 i sektorima Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije rev.4.

Godišnje priopćenje o statistici robne razmjene BiH prema vrsti valute se objavljuje 58 dana nakon završetka referentne godine. Objavljaju se podaci prema vrsti valute i sektorima Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije rev.4.

Godišnji tematski bilten o statistici robne razmjene BiH s inozemstvom se objavljuje 7 mjeseci nakon završetka referentne godine. On sadrži iste podatke/tablice kao i priopćenja plus podatke/tablice vremenskih serija i grafički prikaz spomenutih podataka/tablica. On daje konačne podatke za prethodnu godinu.

Ove publikacije (u elektroničkom obliku) se mogu naći na internet stranici Agencije za statistiku BiH, www.bhas.gov.ba.

Publikacije daju prikaz agregiranih podataka. Detaljne podatke korisnici mogu dobiti na upit.

6.3. Povjerljivost podataka

Sukladno Zakonu o statistici BiH, čl. 23. i 26. („Službeni glasnik BiH“ br. 26/04), obveza Agencije za statistiku BiH je da prigodom prikupljanja, obrade i objave statističkih podataka BiH osigura zaštitu povjerljivosti pojedinačnih podataka i statističkih jedinica. Stupanj agregiranja podataka treba biti korišten na način koji neće dovesti u pitanje načelo tajnosti individualnih podataka.

KRATICE

ASYCUDA – Automatski sustav za obradu carinskih podataka
BHAS – Agencija za statistiku BiH
BiH – Bosna i Hercegovina
CIF – Paritet cijena koštanja, osiguranje, prijevoz
CN – Kombinirana nomenklatura
CPA – Klasifikacija proizvoda po djelatnostima u Europskoj zajednici
CT BiH – Carinska tarifa BiH
EU – Europska unija
EUROSTAT – Ured za statistiku Europske zajednice
FOB – Paritet franco brod
GIG – Glavne industrijske skupine
HS – Harmonizirani sustav
ISO – Međunarodna organizacija za standardizaciju
ITC – Međunarodni trgovinski centar
JCI – Jedinstvena carinska isprava (carinska deklaracija)
KD BiH – Klasifikacija djelatnosti BiH
KPD BiH – Klasifikacija proizvoda po djelatnostima BiH
MIG – Glavne industrijske skupine
MMF – Međunarodni monetarni fond
NACE – Klasifikacija ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici
SITC – Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
SMTK – Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
UN – Ujedinjeni narodi
UNO – Uprava za neizravno oporezivanje

Bosna i Hercegovina

**Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine**

Razmislite o očuvanju okoliša prije tiskanja dokumenta.